Stamford Raffles ve William Farquhar

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Raffles: kâtip, vali, kurucu

Thomas Stamford Bingley Raffles, 5 Temmuz 1781'de Jamaika'da Port Morant açıklarında *Ann* gemisinde doğdu. 1795'te, on dört yaşındayken Londra'da kâtip olarak Doğu Hindistan Şirketi'nin hizmetine girdi.[1] 1805'te yerleşimin yeni yönetiminde sekreter yardımcısı olarak Penang'a gönderildi.[2] Penang'da Malayca öğrendi, Malay dünyasının tarihini ve siyasetini inceledi. Kalküta'daki Genel Vali Lord Minto ile kurduğu ilişkiler ise sonraki kariyerinin yolunu açtı.

Raffles, Şirket'in on dokuzuncu yüzyılın başında yetiştirdiği bir tipe aitti: Uygulamalı yönetimi bölgenin dillerine, tarihine ve doğa tarihine duyulan yoğun ilgiyle birleştiren bilgin yönetici. El yazmaları, bitkiler ve hayvanlar topladı, bir Cava tarihi yazdı ve sonradan Londra Zooloji Derneği'ni (Zoological Society of London) kurdu.[3] Malay geleneği hakkındaki bilgisi, ona önceki bölümde anlatılan on dördüncü yüzyıl limanı Singapura'nın tarihsel önemini sezdirdi. Bu da adayı seçmesinde rol oynadı.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Cava ve yönetimin dersleri

Raffles 1811–1816 yıllarında, İngilizlerin Napolyon Savaşları sırasında Hollandalılardan ve Fransızlardan aldığı Cava'da vali yardımcısı (Lieutenant-Governor) olarak görev yaptı.[4] Cava'da kapsamlı reformlar denedi: zorunlu teslimatların yerine bir arazi vergisi getirmek, yerel aristokrasilerin gücünü azaltmak ve serbest ticareti teşvik etmek. Reformlar iddialıydı ama mali açıdan başarısız oldu. Yönetimi Kalküta ve Londra'nın eleştirileriyle sona erdi.[5]

Cava deneyimi, Singapur tasavvurunu iki şekilde biçimlendirdi. Birincisi, Hollanda tekellerinin takımadalar ticaretini bastırdığına ve serbest ticaretin bu ticaretin potansiyelini açığa çıkaracağına olan inancını güçlendirdi. İkincisi, her yönetimi maliyetiyle ölçen yöneticilere sahip bir ticaret şirketinin toprak yönetiminin sınırlarını ona öğretti. Tasarladığı Singapur her iki sorundan da kaçınacaktı: Tekelleri olmayan bir liman ve geniş bir toprak yönetme yükü taşımayan bir yerleşim.

Cava'nın Hollandalılara iadesinden sonra Raffles, Sumatra'nın batı kıyısındaki küçük bir Şirket karakolu olan Bencoolen'e vali yardımcısı olarak atandı ve Mart 1818'de oraya ulaştı.[6] Bencoolen'den Kalküta nezdinde Hollanda yayılmasına karşı etkin bir politika için lobi faaliyeti yürüttü. Singapur'a giden seferin yetkisini 1818'de Kalküta'ya yaptığı bir ziyarette elde etti.

Farquhar: Malakka'yı tanıyan Resident

Singapur'un ikinci kurucusu William Farquhar'dı. Farquhar, Şirket'in Madras ordusunda subaydı ve on beş yıl boyunca Malakka'nın baş yöneticisi olarak görev yapmıştı. 1803'te yüzbaşılığa terfi etmiş, Aralık 1813'te resmen Malakka Resident'ı (yerleşim valisi) ve Komutanı olarak atanmıştı. Bu görevi Hollandalıların Eylül 1818'de geri dönüşüne kadar sürdürdü.[7] Farquhar bölgenin Malay reislerini tanıyor, Malayca konuşuyor ve Malakka'nın tüccar topluluklarıyla yakın ilişkiler sürdürüyordu. Bu tüccarların çoğu onu Singapur'a kadar izleyecekti.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Farquhar, 1819 seferinde Raffles'a eşlik etti. Antlaşmanın imzalanmasından sonra Singapur'un ilk Resident'ı ve Komutanı oldu. İngiliz bayrağını, Malayların Bukit Larangan adını verdiği, on dördüncü yüzyıl sarayının bulunduğu tepeye çekti.[8] Raffles antlaşmadan birkaç gün sonra adadan ayrıldı ve yalnızca iki kez geri döndü: 1819'da birkaç haftalığına, 1822 ile 1823'te ise sekiz aylığına. İlk dört yılın büyük bölümünde yerleşimi Farquhar tek başına yönetti.

Bir yerleşime ilişkin iki anlayış

İki adam arasındaki ilişki, erken dönem Singapur'unun belirleyici çatışmalarından biri hâline geldi. Asgari kaynaklarla ve birçok durum için talimat olmadan çalışan Farquhar, pragmatik bir yönetim sürdürdü. Gelire ihtiyacı vardı ve bunu kumar lisanslarında, afyon ve alkol satışında buldu. Tüccarların, Raffles'ın ayırdığı araziler de dâhil olmak üzere yer buldukları her yere inşaat yapmalarına izin verdi. Bölgede hâlâ uygulanmakta olan köle ticaretine de göz yumdu.[9] Mayıs 1820'de yerleşimin ilk polis teşkilatını kurdu.[10]

Raffles ise daha iddialı ve daha düzenli bir anlayışa sahipti. Ekim 1822'de geri döndüğünde plansız büyümüş bir kasaba ve gelirinin büyük kısmını bastırmak istediği ahlaki kusurlardan elde eden bir yönetim buldu. Farquhar'ı görevden aldı. Farquhar resmen 1 Mayıs 1823'te görevden uzaklaştırıldı ve yerine John Crawfurd geçti.[11] Raffles köleliği ve kumarı yasakladı, silah taşımayı men etti ve kasaba için yönetmelikler çıkardı.[12]

Raffles ile Farquhar arasındaki çatışma kişisel bir kavgadan fazlasıdır. Singapur tarihinde tekrar tekrar karşımıza çıkan, ticari bir yerleşimi yönetmeye ilişkin iki yaklaşımı gösterir. Birincisi pragmatiktir ve gelir odaklıdır: Ekonomiyi olduğu gibi kabul eder ve vergilendirilebilecek olanı vergilendirir. İkincisi planlama odaklıdır: Ekonomiyi ve toplumu bir tasarıma göre biçimlendirmeye çalışır. Modern Singapur devleti, ekonomik tercihlerinde pragmatik, planlamasında ise bilinçli olan ve her ikisini birleştiren bir yapı olarak tanımlanmıştır. Erken dönemdeki çatışma bu bileşimin habercisidir.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Notlar

1. Wikipedia, “Stamford Raffles” (erişim tarihi: Eylül 2026): 5 Temmuz 1781’de “on board the ship Ann, off the coast of Port Morant, Jamaica” doğdu. 1795’ten itibaren, on dört yaşında Londra’da Doğu Hindistan Şirketi’nde kâtip. ↩
2. Wikipedia, “Stamford Raffles” (erişim tarihi: Eylül 2026): 1805’te Vali Philip Dundas’ın yanında sekreter yardımcısı olarak Penang’a gönderildi. ↩
3. Wikipedia, “Stamford Raffles” (erişim tarihi: Eylül 2026): 1825’te Zoological Society of London’ın kurucusu ve (Nisan 1826’da seçilen) ilk başkanı. ↩
4. Wikipedia, “Stamford Raffles” (erişim tarihi: Eylül 2026): 1811–1816 yıllarında Cava vali yardımcısı. ↩
5. Raffles’ın Cava’daki yönetimi, arazi kirası sistemi ve geri çağrılmasına yol açan mali güçlükler hakkında bkz. C.E. Wurtzburg, *Raffles of the Eastern Isles*, Londra, Hodder & Stoughton, 1954 ve Wikipedia, “Stamford Raffles” maddesindeki anlatım. ↩
6. Wikipedia, “Stamford Raffles” (erişim tarihi: Eylül 2026): 19 Mart 1818’de Bencoolen’e ulaştı ve 22 Mart’ta resmen vali yardımcısı olarak atandı. ↩
7. Wikipedia, “William Farquhar” (erişim tarihi: Eylül 2026): 1803’ten 1818’e kadar Malakka Resident’ı. Aralık 1813’te resmen Resident ve Komutan olarak atandı ve Hollandalıların Eylül 1818’de geri dönüşüne kadar görevde kaldı. ↩
8. Wikipedia, “William Farquhar” (erişim tarihi: Eylül 2026): Bukit Larangan’da “drew up the first gun and set up the post to hoist the Union Jack flag”. ↩
9. Wikipedia, “Founding years of modern Singapore” (erişim tarihi: Eylül 2026): Farquhar gelir elde etmek için “selling licenses for gambling and the sale of opium” yoluna başvurdu ve “the slave trade” konusuna göz yumdu. ↩
10. Wikipedia, “William Farquhar” (erişim tarihi: Eylül 2026): Mayıs 1820’de, damadı Francis Bernard’ın yönetiminde Singapur’un ilk polis teşkilatını kurdu. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

11. Wikipedia, “William Farquhar” (erişim tarihi: Eylül 2026): 1 Mayıs 1823’te resmen görevden alındı ve yerine John Crawfurd geçti. Farquhar sonradan görevden alınmasına itiraz etti. ↩
12. Wikipedia, “Founding years of modern Singapore” (erişim tarihi: Eylül 2026): Raffles “banned slavery, closed all gambling dens, prohibited the carrying of weapons”. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.